

AKADEMİK MOTİVASYON VE GENEL ERTELEME DAVRANIŞININ ÖĞRENCİLERİN AKADEMİK ERTELEME DAVRANIŞI ÜZERİNDEKİ ROLÜ¹

Geliş Tarihi: 09.06.2020

Dr. Öğr. Üyesi Meryem Derya YEŞİLTAŞ²

Kabul Tarihi: 26.06.2020

Makale Türü: Alan Araştırması

Özet

Bu araştırmada akademik erteleme davranışının öğrencilerin akademik motivasyon ve genel erteleme davranışları ile arasındaki ilişkilerin incelenmesi amaçlanmıştır. Araştırmada kolayda örnekleme yöntemi kullanılmış olup, Osmaniye Korkut Ata Üniversitesi'nin işletme bölümünde okuyan lisans öğrencilerinden anket yöntemiyle veri toplanmıştır. Araştırmada, doğrulayıcı faktör analizi, keşfedici faktör analizi, korelasyon ve çoklu doğrusal regresyon analizleri kullanılmıştır. Analizlerin sonucunda genel erteleme davranışının akademik erteleme davranışı üzerinde pozitif yönlü; akademik motivasyonun alt boyutu olan içsel motivasyonun ise negatif yönlü role sahip olduğu belirlenmiştir. Dışsal motivasyon ve motivasyonsuzluk boyutlarının ise akademik erteleme davranışı üzerinde anlamlı bir rolü bulunmamaktadır.

Anahtar Kelimeler: Erteleme, Akademik Erteleme, Akademik Motivasyon, Genel Erteleme, Öğrenci.

Jel Kodları: M10, A20, C80, D90.

THE ROLE OF ACADEMIC MOTIVATION AND GENERAL PROCRASTINATION ON STUDENTS' ACADEMIC PROCRASTINATION

Abstract

In this study, it was aimed to investigate the relationship between students' academic procrastination behavior and academic motivation and general procrastination behavior. In the research, convenience sampling method was used and data was collected from the undergraduate students in the business administration department of Osmaniye Korkut Ata University by using a survey method. Confirmatory factor analysis, exploratory factor analysis, correlation and multiple linear regression analysis were used in the study. As a result of the analysis, it was determined that general procrastination behavior has a positive role; intrinsic motivation has negative role on the academic procrastination behavior. Also, external motivation and unmotivation dimensions do not have a significant role on academic procrastination behavior.

Keywords: Procrastination, Academic Procrastination, Academic Motivation, General Procrastination, Student.

Jel Codes: M10, A20, C80, D90.

¹ II. Uluslararası Multidisipliner Çalışmaları Kongresinde sunulan bildirinin geliştirilmesi ile hazırlanmıştır. (4-5 Mayıs 2018, Adana-Türkiye)

² Osmaniye Korkut Ata Üniversitesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, İşletme Bölümü, deryayesiltas@osmaniye.edu.tr, ORCID: 0000-0001-5067-4538

1. GİRİŞ

Erteleme toplumda belirgin ve çok yaygın bir olgudur. Erteleme davranışıyla ilgili araştırmalar olmasına rağmen (Steel, 2007), hem toplum hem de üniversite öğrencileri bakımından hâlâ çözülmemiş sıklıkla karşılaşılan bir sorundur (Uzun Özer, Saçkes ve Tuckman, 2013). Eğitim süreci boyunca, öğrenciler çoğu zaman sorumlu oldukları projeler, dönem ödevleri ve okuma listeleri ile başa çıkmak zorundadır. Akademik erteleme davranışlarını anlamak öğrencilerin sorumluluklarını geciktirme eğilimlerinin olumsuz sonuçlar doğurması sebebiyle oldukça önemlidir (Prohaska, Morrill, Atilas, ve Perez, 2000, 127). Öğrencilerin akademik erteleme ve geciktirme davranışlarının olumsuz sonuçları yapılan araştırmalarda ortaya konulmuştur. Düşük akademik performans (Tice ve Baumeister, 1997; Kennedy & Tuckman, 2010; Klassen, Krawchuk, & Rajani, 2008), depresyon (Sadler ve Sacks, 1993), dejeksiyon (Lay, 1995), moral bozukluğu, zamanında yetiştirememe / dakik olamama, yönlendirmeleri takip etmede zorluk (Lay, 1986) ve dönem sonu teslim tarihi yaklaştıkça hastalanma (Tice ve Baumeister, 1997); okul tükenmişliğine veya akademik tükenmişliğe yol açması (Akın, 2012; Çakır, Akça, Fırıncı Kodaz, ve Tulgarer, 2014) bazılarıdır.

Öğrenciler açısından ciddi sorunlara sebep olan akademik erteleme davranışını şekillendiren faktörlerin belirlenmesi, söz konusu davranış kontrol edebilmek hususunda önem taşımaktadır. Dolayısıyla bu çalışma, öğrencilerin genel erteleme davranışı ile akademik motivasyonlarının (içsel motivasyon, dışsal motivasyon ve motivasyonsuzluk) akademik erteleme davranışları üzerindeki rolünün incelenmesi amaçlanmaktadır.

2. KURAMSAL ÇERÇEVE

Erteleme davranışı öznel rahatsızlık yaşama noktasına kadar gereksiz yere görevlerin ertelenmesi (Solomon ve Rothblum, 1984, s. 503); amaçlanan bir eylem sürecinin gecikme durumunda kötü sonuçlar elde edileceğinin bilinmesine rağmen geciktirilmesi (Steel, 2007, s. 66) olarak tanımlanmıştır. Erteleme, bireyin performansını kendi kendine düzenleyememesi ve kontrolü altındaki bir faaliyeti erteleme veya tamamen önleme eğilimi olarak da ifade edilebilir (Tuckman ve Sexton, 1989). Erteleme tanımlarının genellikle bireyin verimliliğini olumsuz yönde etkileyen işlemler ve davranışlar içerdiği görülmektedir (Balkis ve Duru, 2009, s. 19).

Erteleme, vergilerin/faturaların ödenmesinden sağlık sorunları için yardım almaya kadar hayatın her alanında görülebilmektedir (Milgram ve Toubiana, 1999). Özellikle bir öğrenci eğitim hayatı boyunca ilerledikçe, performansını kontrol etme sorumluluğu kademeli olarak ebeveynlerden ve öğretmenlerden öğrencinin kendisine geçmekte ve üniversite yıllarında sorumluluğu yüksek bir noktaya ulaşmaktadır. Akademik erteleme, bir akademik görevin tamamlanmasının sonraya bırakılması durumunda kötü sonuçlar doğuracağı bilinmesine rağmen beklenen veya istenen zaman dilimi içinde gönüllü olarak ertelenmesi olarak anlaşılabilir (Steel, 2007). Dietz, Hofer ve Fries (2007) akademik ertelemeyi öğrenme faaliyetlerini erteleme eğilimi olarak görürken; Tuckman (2002, s.2) “yaşamları sık teslim tarihleriyle karakterize edilen öğrenciler için özellikle ciddi sonuçlar doğurabilecek bir temel özellik” olarak tanımlamıştır. Yong (2010) ise, akademik ertelemenin akademik görevlerin tamamlanmasının mantıksız bir gecikmesi olduğunu ifade etmiştir.

Lay, Knish ve Zanata (1992) çalışmaya başlamadan önce gerekli hazırlığın yapılmaması, gerekenden az çaba gösterilmesi, performansı olumsuz etkileyecek unsurların gözden kaçırılması gibi faktörlerin akademik ertelemeye katkıda bulunduğu dikkat çekmektedir (s.244). Örneğin, öğrencilerin çalışmak için dikkatlerini dağıtacak unsurların olduğu ortamları seçmeleri durumunda çalışmalarını erteleyip dikkat dağıtıcı unsurların

cazibesine kapılmaları mümkündür. Bu aynı zamanda kendini sabote etmenin de bir yansımasıdır (Lay vd., 1992). Akademik erteleme, tipik olarak, akademik bir görevin başlangıcında ve / veya tamamlanmasında gecikmeye yol açan irrasyonel bir eğilimdir.

Öğrenciler, istenen veya beklenen zaman dilimi içinde akademik bir faaliyeti gerçekleştirmek istemelerine rağmen bunu yapmaya motive olmayabilirler (Lay, 1995). Bir öğrencinin, tamamlanacak bir göreve başlamamasından veya daha önce gerçekleştirmemiş olmasından kaynaklanan duygusal rahatsızlığı artana kadar geciktirmesi durumu (Lay ve Schouwenburg, 1993), öğrencinin seçilen akademik görevi yerine getirmemeye ve bitirmemeye yöneldikleri bir tür “anti-motivasyon” olarak düşünülebilir. Nitekim, akademik erteleme, zayıf zaman yönetimi becerileri veya sürekli tembellikten daha fazlasını içeren motivasyonel bir sorundur (Senecal vd., 1995). Yetişkinler ile lise ve üniversite düzeyindeki öğrenciler arasında yaygın olarak görülmektedir (Wolters, 2003). Erteleyicileri motive etmek zordur ve bu nedenle, okul ödevlerini yapmak ve sınavlar için mümkün olan en son ana kadar çalışmaktan vazgeçmeleri muhtemeldir (Tuckman, 1998). Motivasyonlarını artırmak için adımlar atılmazsa, yeni bilgileri öğrenmede zorluk yaşamaları söz konusudur (Lee, 2005, s.6).

İlgili literatürdeki tanımların ortak noktalarına dayanarak, motivasyon, bir bireyin belli bir şekilde davranmasını sağlayan, onu böyle davranmaya iten veya bir görevi yerine getirme konusunda hevesli kılan psikolojik durum olarak tanımlanabilir (Çeliköz, 2009, s.1358). Başka bir deyişle, motivasyon bir bireyin belirli bir görevi yerine getirme, gerekli çabayı harcama ve bu çabayı sürdürme gayretidir (Deci & Ryan, 2000). Motivasyon, öğrencilerin öğrenmesinin anahtarı olarak görülebilir. Motivasyon, bireyin görevlerini yerine getirme, gerekli çabayı adama ve devam ettirme uğraşına yansımaktadır (Çeliköz, 2009). Akademik motivasyon, “içsel”, “dışsal” ve “motivasyonsuzluk” olarak sınıflandırılmaktadır (Deci & Ryan, 1985).

İçsel motivasyon, bireyin kendisi için bir faaliyette bulunmayı ve katılımdan haz almayı deneyimlemesini ifade etmektedir (Deci ve Ryan, 1985). Akademik anlamda öğrencinin bilmeye, öğrenmeye, keşfetmeye başarmaya ve yaparken zevk almaya yönelik dürtülerini içermektedir (Ryan & Deci, 2000). Dışsal motivasyon, genel olarak bireyin ödül, ceza ve kısıtlamalar gibi dışsal yönlendirmelerle şekillenmektedir (Deci ve Ryan, 1985). Öğrencinin takdir görme, yüksek not veya ödül kazanma, olumsuz söz ve cezalardan kaçınma, mezun olma, iyi bir işe sahip olma gibi unsurlardan (Ryan & Deci, 2000) kaynaklanabilmektedir. Motivasyonsuzluk, amaçsızlık nedeniyle ortaya çıkan motivasyon eksikliğidir (Deci ve Ryan, 1985). Motivasyonsuz bireylerin hissettiği yetersizlik ve kontrol edememe duygusu öğrenilmiş çaresizliğe benzemektedir (Abramson, Seligman ve Teasdale, 1978). Kimi zaman öğrencinin davranışları ile sonuçları arasındaki ilişkiyi kavrayamamalarından (Vallerand, Pelletier, Blais, Briere, Sendcal ve Vallieres, 1992), kimi zaman ise yetersizlik ve başarısızlık korkusundan kaynaklanabilmektedir.

Akademik ortamlarda, öğrenciler belirli görevleri yerine getirmekle hoşlarına giden farklı etkinliklere katılmak arasında ikilemde kalabilmektedir. Öğrencilerin sosyal aktiviteleri ile öğrenme hedefleri çatıştığında hangisini erteleyeceklerine önemsedikleri değerler doğrultusunda karar verdikleri; sosyal aktiviteleri yerine getirmek için akademik görevleri erteleme eğiliminde oldukları belirlenmiştir (Dietz vd., 2007). Kültürün, bireylerin inanç ve uygulamalarında önemli bir rol oynaması öğrencilerin akademik görevleri yerine getirme konusunda motive olmalarına da yansımaktadır (Klassen, 2004). Bu noktada bireyci ve toplulukçu (kolektivist) kültür ayrımı ön plana çıkmaktadır (Triandis, 1995). Bireyci topluluklar, rekabet, özerklik ve bağımsızlığa büyük önem vermektedir (Singelis, Triandis, Bhawuk ve Gelfand, 1995; Triandis, 1995). Bireyciliğin yüksek olduğu toplumlarda,

başarının da bireysel olduğu; genelde bireyin kendisi için çalıştığı düşünülmektedir (Triandis, 1995, s.20). Bu toplumlarda eğitimin amacı, öğrencinin kendi ayakları üzerinde durmasına yardımcı olmaktır (Hofstede, 1991, s. 51). Dolayısıyla, bu toplumlardaki öğrencilerin ailelerinin beklentilerini karşılamak için değil, kendi gelişimleri için öğrenmeleri beklenmektedir (Hofstede, 1991). Hofstede'ye (1991) göre, yüksek güç mesafesine sahip toplulukçu (kolektivist) kültürlerin çoğunda, insanların aile üyeleri ve geniş aile gibi grup üyeleriyle yakın ilişkileri vardır. Çocuklara ebeveynlere, yaşlılara ve okuldaki öğretmenlere itaat etmeleri ve saygı göstermeleri öğretilmektedir. Ayrıca, çocukların ailenin beklentilerini karşılamaları beklenmektedir (Triandis, 1995). Bu nedenle toplulukçu kültürlerde dışsal motivasyon unsurlarının; bireyci kültürlerde ise içsel motivasyon unsurlarının daha etkili olduğu düşünülmektedir. Dolayısıyla toplulukçuluk ve yüksek güç mesafesi özellikleri taşıyan bir ülke olan Türkiye’de (Hofstede, 2000) öğrencilerin akademik motivasyonlarının dışsal motivasyon unsurları tarafından şekillenmesi beklenmektedir.

3. ARAŞTIRMA SORULARI

Akademik erteleme davranışlarını anlamak öğrencilerin sorumluluklarını geciktirme eğilimlerinin olumsuz sonuçlar doğurması sebebiyle oldukça önemlidir (Prohaska vd., 2000, 127). Bazı erteleyici öğrenciler, stres, endişe, düşük benlik saygısı ve kötü iş kalitesi (Pychyl, Lee, Thibodeau ve Blunt, 2000), yüksek düzeyde suçluluk ve düşük motivasyon düzeyleri gibi erteleme davranışının olumsuz sonuçlarının olduğunu belirtmişlerdir (Ferrari, Johnson ve McCown, 1995). Yapılan araştırmalar, erteleme davranışı ve bireysel performans arasında bir bağlantı olduğunu göstermiştir (Kennedy ve Tuckman, 2010; Steel, Brothen, ve Wambach, 2001). Bu bulgular, erteleme davranışının öğrencilerin başarısına zarar verme potansiyeli olduğunu göstermektedir. Erteleme davranışı, bir tür “temel motivasyonsuzluk” olarak görülebilmektedir (Klassen, Krawchuk, Lynch ve Rajani, 2008, s.137); Yani, erteleyicilerin aksine, motive olmuş bireyler kendileri için hedefler belirlemede, çalışmalarını için çabalamakta ve engellerle karşılaştıklarında bile çalışmaya devam etmektedirler. Akademik erteleme, kötü zaman yönetimi veya sürekli tembellikten daha fazlasını içeren bir motivasyon problemidir (Senecal, vd., 1995). Muhataplar motive olmakta zorlanmakta, mümkün olan en kısa süreye kadar okul ödevlerini yapmaktan ve sınavlarda çalışmaktan kaçınmaktadırlar (Tuckman, 1998). Motivasyonlarını geliştirmek için adımlar atılmazsa yeni bilgi edinmede zorluk yaşayabilecek, başarılarında düşüş meydana gelebilecektir.

Bu çalışma, öğrencilerin genel erteleme davranışı ile akademik motivasyonlarının (içsel motivasyon, dışsal motivasyon ve motivasyonsuzluk) akademik erteleme davranışları üzerindeki rolünün incelenmesini amaçlamaktadır. Bu amaçla iki araştırma sorusu oluşturulmuştur;

***Araştırma Sorusu 1:** Öğrencilerin genel erteleme davranışları, akademik motivasyon boyutları (içsel motivasyon, dışsal motivasyon ve motivasyonsuzluk) ile akademik erteleme davranışları arasında ilişki var mıdır?*

***Araştırma Sorusu 2:** Genel erteleme davranışının ve akademik motivasyon boyutlarının (içsel motivasyon, dışsal motivasyon ve motivasyonsuzluk) akademik erteleme davranışı üzerindeki rolü nedir?*

4. YÖNTEM

Bu bölümde veri toplama araçlarına, evren ve örnekleme ilişkin bilgiler yer almaktadır.

4.1. Veri Toplama Araçları

Veri toplama aracı akademik erteleme ölçeği, genel erteleme ölçeği, akademik motivasyon ölçeği ve kişisel bilgi formu olmak üzere 4 bölümden oluşmaktadır. Akademik Erteleme Ölçeği, Tuckman (1991) tarafından geliştirilmiş olup, 14 ifade ve tek boyuttur. Ölçeğin Türkçe verisi Uzun Özer, Saçkes ve Tuckman (2013)'dan alınmıştır. Genel Erteleme Ölçeği, (Lay, 1986) ise 20 ifade ve tek boyuttan oluşmaktadır. Akademik Motivasyon Ölçeği ise Vallerand, Pelletier, Blais, Briere, Sendcal ve Vallieres (1992), tarafından geliştirilmiş 28 ifade ve 7 boyuttan oluşmaktadır (Yurt ve Bozer, 2015). Bu boyutlar, bilmeye yönelik içsel motivasyon, başarmaya yönelik içsel motivasyon, uyarım yaşamaya yönelik içsel motivasyon, dış düzenleme- dışsal motivasyon, içe yansıyan dışsal motivasyon, belirlenmiş dışsal motivasyon ve son olarak motivasyonsuzluk olarak isimlendirilmiştir. Ölçeğin içsel motivasyon, dışsal motivasyon ve motivasyonsuzluk olmak üzere üç boyutlu kullanımı da bulunmaktadır (Cavusoglu ve Karatas, 2015; Karataş ve Erden, 2012; Karataş, 2011). Araştırmada Akademik Motivasyon ölçeğinin üç boyutlu yapısı kullanılmıştır. Kişisel bilgi formunda ise öğrencilerin yaş, cinsiyet ve ortalamalarına ilişkin sorular yer almaktadır.

4.2. Evren ve Örneklem

Araştırmanın evrenini Osmaniye Korkut Ata Üniversitesi'nin İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi İşletme öğrencileri oluşturmaktadır. Araştırmada kolayda örnekleme yöntemi kullanılmış olup, İşletme Bölümü'nde eğitim gören üniversite öğrencilerinden anket yöntemiyle veri toplanmıştır. Elde edilen anketlerin 12'si değerlendirmeye uygun bulunmaması sebebi ile çıkarılmış, analizler 199 geçerli anket ile gerçekleştirilmiştir. Katılımcıların %50,75'i erkek, %49,25'i ise kadın öğrencilerden oluşmaktadır. Ankete katılan öğrencilerin yaş ortalaması ise 21,56'dır.

5. BULGULAR

Bu bölümde ölçeklere ilişkin doğrulayıcı faktör analizi, keşifsel faktör analizi ve Cronbach Alfa güvenirlik testi ile araştırma sorularına ilişkin analizlerin bulgularına yer verilmiştir. Analizlere başlamadan önce değişkenlere ilişkin histogram grafiği, çarpıklık ve basıklık değerleri incelenmiş, dağılımların normal ya da normale yakın olduğu belirlenmiştir.

5.1. Ölçeklere İlişkin Bulgular

Araştırmada kullanılan ölçeklerin geçerliliğinin test edilmesi amacıyla doğrulayıcı faktör analizi ve keşifsel faktör analizi, güvenilirliğinin test edilmesi için ise Cronbach's Alfa iç tutarlılık katsayısı hesaplanmıştır. Analizlere ilişkin değerler Tablo 1 ve Tablo 2 'de sunulmuştur. Doğrulayıcı Faktör analizi sonuçları genel erteleme ve akademik erteleme ölçeklerinin tek boyutlu yapıları korunmuştur. Akademik Motivasyon ölçeğinin ise üç boyutlu yapısı kullanılmıştır. Doğrulayıcı Faktör analizi sonucunda elde edilen bulgular ölçeklerin iyi uyum iyiliğine sahip (Meydan ve Şeşen, 2015) olduğu görülmektedir (Tablo 1).

Tablo 1. Ölçeklerin doğrulayıcı faktör analizi uyum iyiliği değerleri

Ölçekler	Boyut Sayısı	Doğrulayıcı Faktör Analizi				
		CMIN/ df	GFI	TLI	IFI	RMSA
Genel Erteleme	1	1,408	0,919	0,902	0,922	0,045
Akademik Erteleme	1	1,698	0,928	0,907	0,930	0,059
Akademik Motivasyon	3	1,825	0,851	0,860	0,889	0,065
İyi Uyum Endeksi*		≤3	≥0,90			≤0,05
Kabul Edilebilir Uyum Endeksi*		≤4-5	0,89-0,85			0,06-0,08

*Kaynak: Meydan ve Şeşen,2015, s.37

Keşfedici faktör analizi sonuçları Tablo 2’de bulunmaktadır. Bulgular, örneklem yeterliliğinin genel erteleme davranışı ve akademik motivasyon ölçekleri için çok iyi ($KMO > 0,80$); akademik motivasyon ölçeğinin için ise iyi olduğunu ($KMO > 0,700$) göstermektedir (Kalaycı, 2010, s.322). Genel erteleme davranışı ölçeğinin Açıklanan Varyans oranı %24,965; Akademik Erteleme Davranışı Ölçeği Açıklanan Varyans oranı %31,529; Akademik Motivasyon Ölçeğinin Açıklanan Toplam Varyans oranı % 46,954 tür. Cronbach Alfa güvenilirlik analizinde ölçeğin Alfa (α) değeri güvenilirlik derecesini ifade olup, $0,60 \leq \alpha < 0,80$ arası güvenilir; $0,80 \leq \alpha < 1,00$ arası yüksek derecede güvenilir olduğunu göstermektedir (Kalaycı, 2010, s.405). Sonuç olarak araştırmada kullanılan ölçeklerin geçerli ve güvenilir olduğu kabul edilmektedir.

Tablo 2. Kullanılan ölçeklere ilişkin keşfedici faktör analizi ve güvenilirlik değerleri

Değişkenler	İfade Sayısı	KMO	Açıklanan Varyans %	Cronbach Alfa (α)
Genel Erteleme Davranışı	20	,813	24,695	,819
Akademik Erteleme Davranışı	14	,798	31,529	,803
Akademik Motivasyon	28	,877	46,954	,858
İçsel Motivasyon	12		31,031	,882
Dışsal Motivasyon	12		10,648	,792
Motivasyonsuzluk	4		5,275	,733

5.2. Araştırma Sorularına İlişkin Bulgular

Bu bölümde öğrencilerin akademik erteleme davranışlarının akademik motivasyon ve genel erteleme davranışları ilişkisini incelemek amacı ile oluşturulan araştırma sorularına ilişkin bulgular yer almaktadır.

Araştırma Sorusu 1: Öğrencilerin genel erteleme davranışları, akademik motivasyon boyutları (içsel motivasyon, dışsal motivasyon ve motivasyonsuzluk) ile akademik erteleme davranışları arasında ilişki var mıdır?

Korelasyon analizi ile öğrencilerin akademik erteleme davranışı, genel erteleme davranışı ve akademik motivasyonun alt boyutları arasındaki ilişkiler incelenmiştir (Bakınız Tablo 3). Akademik erteleme ve genel erteleme davranışları ile motivasyonsuzluk değişkenleri arasında pozitif yönlü anlamlı ilişkilere; Akademik erteleme ve genel erteleme davranışları ile içsel motivasyon ve dışsal motivasyon değişkenleri ise negatif yönlü anlamlı ilişkilere sahiptir.

Tablo 3. Değişkenler arasındaki ilişkiyi gösteren korelasyon analizi sonuçları

	Değişkenler	1	2	3	4	5
1	Akademik Erteleme Davranışı	1				
2	Genel Erteleme Davranışı	,671**	1			
3	İçsel Motivasyon	-,377**	-,321**	1		
4	Dışsal Motivasyon	-,334**	-,334**	,659**	1	
5	Motivasyonsuzluk	,361**	,412**	-,180*	-,331**	1

* $p < 0,05$ ** $p < 0,01$

Araştırma Sorusu 2: Genel erteleme davranışının ve akademik motivasyon boyutlarının (içsel motivasyon, dışsal motivasyon ve motivasyonsuzluk) akademik erteleme davranışı üzerindeki rolü nedir?

Korelasyon analizi sonuçları genel erteleme davranışı, akademik motivasyon boyutları ve akademik erteleme davranışı arasındaki ilişkiler hakkında genel bir bilgi vermektedir. Hangi değişkenlerin akademik erteleme davranışı üzerinde rol oynadığını incelemek amacı ile çoklu regresyon (multiple linear regression) analizi ve enter metodu kullanılmıştır (Kalaycı, 2010, s.263).

Tablo 4. Çoklu regresyon analizi sonuçları

Bağımsız Değişkenler		Bağımlı Değişken: Akademik Erteleme Davranışı								
		B	β	t	p	R^2	Düz. R^2	F	VIF	Durbin Watson
Model	(Constant)	1,110		5,242	,000					
	Genel Erteleme Davranışı	,489	,577	9,801	,000				1,827	1,830
	İçsel Motivasyon	-,072	-,180	-2,592	,010	,486	,475*	45,867	1,937	
	Dışsal Motivasyon	,004	,008	,115	,909				1,309	
	Motivasyonsuzluk	,032	,093	1,598	,112				1,284	

*p<0,01

Regresyon analizi sonuçları Tablo 4’te gösterilmektedir. Tabloda, p değerleri değişkenlerin anlamlılık düzeylerini göstermektedir. R^2 değeri bağımsız değişkenlerin bağımlı değişkeni açıklayabilme oranını, B değerleri ise bağımlı değişken üzerindeki etkiyi göstermektedir. Durbin Watson testi modelde otokorelasyon olup olmadığını göstermekte, genellikle 1,5-2,5 aralığı otokorelasyonun olmadığını ifade etmektedir. VIF (Variance Inflation Factor) değerleri bağımsız değişkenler arasındaki yüksek korelasyonun analiz açısından bir sorun teşkil edip etmediğini göstermektedirler (Kalaycı, 2010, s.267-269).

Çoklu regresyon analizi sonucunda, bağımlı değişken akademik erteleme davranışının %47,5’nin genel erteleme davranışı ve akademik motivasyonun alt boyutlarından içsel motivasyon değişkeni tarafından açıklandığı anlaşılmaktadır. Genel erteleme davranışının akademik erteleme davranışı üzerinde %48,9 pozitif yönlü anlamlı bir etkiye; içsel motivasyonun akademik erteleme davranışı üzerinde %7,2’lik negatif yönlü bir etkiye sahip olduğu görülmektedir. Dışsal motivasyon ve motivasyonsuzluk değişkenlerinin ise akademik erteleme davranışı üzerinde anlamlı bir etkiye sahip olmadığı ($p>0,05$) belirlenmiştir.

6. SONUÇ VE TARTIŞMA

Ertelemeyi teşvik eden koşulların belirlenmesi ve bu koşulların değiştirilmesi ile erteleme davranışının önlenmesi düşüncesiyle araştırmanın amacı öğrencilerin genel erteleme davranışı ile akademik motivasyonlarının (içsel motivasyon, dışsal motivasyon ve motivasyonsuzluk) akademik erteleme davranışları üzerindeki rolünün incelenmesidir. Bu amaçla iki araştırma sorusu oluşturulmuştur. Öğrencilerin genel erteleme davranışları, akademik motivasyon boyutları (içsel motivasyon, dışsal motivasyon ve motivasyonsuzluk) ile akademik erteleme davranışları arasında ilişkileri konu alan birinci araştırma sorusunun cevaplanması adına korelasyon analizi uygulanmış olup, akademik erteleme davranışı ile genel erteleme ve motivasyonsuzluk değişkenleri pozitif yönlü; akademik erteleme davranışı ile içsel motivasyon ve dışsal motivasyon değişkenlerinin negatif yönlü ilişkili olduğu belirlenmiştir. İkinci araştırma sorusunda genel erteleme davranışının ve akademik motivasyon boyutlarının (içsel motivasyon, dışsal motivasyon ve motivasyonsuzluk) akademik erteleme davranışı üzerindeki rolünün belirlenmesi amacıyla çoklu regresyon analizi yapılmış olup bulgular akademik erteleme davranışı üzerinde genel erteleme

davranışının önemli düzeyde pozitif yönlü anlamlı bir role; içsel motivasyon değişkeninin ise negatif yönlü anlamlı ancak daha mütevazı bir role sahip olduğunu göstermektedir. Dışsal motivasyon ve motivasyonsuzluk değişkenlerinin ise akademik erteleme davranışı üzerinde anlamlı bir role sahip olmadığını ifade etmektedir. Bulgular, akademik erteleme davranışının şekillenmesinde yüksek güç mesafesi ve toplulukçu toplumlarda dışsal motivasyon faktörlerinin içsel motivasyon faktörlerinden daha ilişkili olduğu görüşünden (Hofstede, 2000) ziyade öğrencilerin yüksek içsel motivasyona sahip olmalarının önemli rol oynadığını ifade etmektedir (Balkıs, 2006; Lee, 2005; Senecal vd., 1995).

Bu çalışma, eğitim alanındaki öğretmenler, veliler ve diğer paydaşlar için akademik erteleme hakkında nitelikli veriler sunmaktadır. Öğrencilerin kendi kendilerine motive olma ve daha az erteleme eğilimi göstermeleri çevrelerinden alacakları destek ile mümkün olabilecektir. Bu bağlamda hem öğretmenler hem de aileler öğrencilere büyük rol düşmektedir. Öğrencilerin yetkinlik ihtiyaçlarını artırmak için güvenli bir sosyal ortam sağlanması ve verilen akademik görevleri yerine getirmeye teşvik edilmeleri önem taşımaktadır. Öğrencilerin ulaşması gereken notlara odaklanmaktan ziyade verilen akademik görevlerin kazandıracağı yetkinliklerin ve görevin arkasındaki temel güdünün açıklanması öğrencilerin içsel motivasyonlarını arttırmalarına katkı sağlayabilir.

Çalışmanın bazı sınırlılıkları bulunmaktadır. Öncelikle, tüm değişkenler aynı zaman aralığında ölçülmüştür. Sonraki çalışmalarda önerilen modeli test etmek için uzun dönemli araştırma tasarımı kullanılabilir. İkinci olarak, bu çalışma sadece akademik erteleme, akademik motivasyon ve genel erteleme davranışlarını konu almaktadır. Yaşam koşulları ve rol çatışması gibi faktörlerin akademik erteleme üzerindeki etkisinin de incelenmesi faydalı olacaktır. Son olarak araştırmanın örnekleme üniversite öğrencilerinden oluşmaktadır. Sonraki çalışmalarda örneklem sayısının artırılması ve farklı öğrenci gruplarının birlikte değerlendirilerek karşılaştırılmalar yapılması faydalı olabilecektir.

KAYNAKÇA

- Abramson, L. Y., Seligman, M. E. P., & Teasdale, J. D. (1978). Learned helplessness in humans: critique and reformulation. *Journal of Abnormal Psychology*, 87, 49-74.
- Akın, A., (2012). Self-handicapping and burnout. *Psychological Reports*, 1101, 187-196.
- Balkıs, M.(2006). *Öğretmen adaylarının davranışlarındaki erteleme eğilimlerinin düşünme ve karar verme tarzları ile ilişkisinin incelenmesi*. Yayınlanmamış doktora tezi. Dokuz Eylül Üniversitesi, İzmir
- Balkıs, M., & Duru, E. (2009). Prevalence of academic procrastination behavior among pre-service teachers, and its relationship with demographics and individual preferences. *Journal Of Theory & Practice in Education (Jtpe)*, 5(1). 18-32.
- Çakır, S., Akça F., Fırıncı Kodaz, A., Tulgarer, S. (2013). The survey of academic procrastination on high school students with in terms of school burn-outand learning styles. *Procedia - Social and Behavioral Sciences*, 114, 654-662.
- Çavuşoğlu, C., & Karataş, H. (2015). Academic procrastination of undergraduates: Self-determination theory and academic motivation. *The Anthropologist*, 20(3), 735-743.
- Çeliköz, N. (2009). Basic factors that affect general academic motivation levels of candidate preschool teachers. *Procedia-Social and Behavioral Sciences*, 1(1), 1357-1365.

- Deci, E. L., & Ryan, R. M. (2000). The " what" and " why" of goal pursuits: Human needs and the self-determination of behavior. *Psychological inquiry*, 11(4), 227-268.
- Deci, E. L., & Ryan, R. M. (1985). The general causality orientations scale: Self-determination in personality. *Journal of Research in Personality*, 19, 109–134
- Dietz, F., Hofer, M., & Fries, S. (2007). Individual values, learning routines and academic procrastination. *British Journal of Educational Psychology*, 77(4), 893-906.
- Ferrari, J. R., Johnson, J. L., & McCown, W. G. (1995). Procrastination research. In *Procrastination and Task Avoidance* (pp. 21-46). Springer, Boston, MA.
- Hofstede, G. (1991). *Cultural and organizations: Software of the mind*. London: McGraw-Hill.
- Hofstede, G. (2000), *Cultures Consequences, Comparing Values, Behaviors, Institutions and Organizations Across Nations*, London: Sage Publications.
- Kalaycı, Ş. (2010). *SPSS Uygulamalı Çok Değişkenli İstatistik Teknikleri*. Ankara: Asil Yayın Dağıtım.
- Karataş H. (2011). *Üniversite Öğrencilerinin Epistemolojik İnançları Öğrenme Yaklaşımları ve Problem Çözme Becerilerinin Akademik Motivasyonu Yordama Gücü*. (Yayımlanmamış doktora tezi). Yıldız Teknik Üniversitesi, İstanbul.
- Karataş H, & Erden, M. (2012). Akademik motivasyon ölçeğinin dilsel eşdeğerlik, geçerlik ve güvenilirlik çalışması. *E-Journal of New World Sciences Academy*, 7(4), 983-1003.
- Kennedy, G. J., & Tuckman, W. (2010). The mediating role of procrastination and perceived school belongingness on academic. In *Performance in first term freshmen. The Ohio State University, Paper Given at AERA Annual Meeting, Denver, CO*.
- Klassen, R. M. (2004). Optimism and realism: A review of self-efficacy from a cross-cultural perspective. *International Journal of Psychology*, 39(3), 205-230.
- Klassen, R. M., Krawchuk, L. L., Lynch, S. L., & Rajani, S. (2008). Procrastination and motivation of undergraduates with learning disabilities: A Mixed-Methods inquiry. *Learning Disabilities Research & Practice*, 23(3), 137-147.
- Lay, C. H. (1986). At last, my research article on procrastination. *Journal of Research in Personality*, 20, 474-495.
- Lay, C. H., & Schouwenburg, H. C. (1993). Trait procrastination, time management, and academic behavior. *Journal of Social Behavior & Personality*, 8, 647–662.
- Lay, C. H. (1995). Trait procrastination, agitation, dejection, and self-discrepancy. In J. R. Ferrari, J. A. Johnson, & W. G. McCown (Eds.), *Procrastination and task avoidance: Theory, research, and treatment* (97–112). New York: Plenum Publications.
- Lay, C. H., Knish, S., & Zanatta, R. (1992). Self-handicappers and procrastinators: A comparison of their practice behavior prior to an evaluation. *Journal of Research in Personality*, 26(3), 242-257.
- Lee, E. (2005). The relationship of motivation and flow experience to academic procrastination in university students. *The Journal of Genetic Psychology*, 166(1), 5-15.
- Meydan, C. H., & Şeşen, H. (2015). *Yapısal Eşitlik Modellemesi Amos Uygulamaları*, Ankara: Detay Yayıncılık.

- Milgram, N., & Toubiana, Y. (1999). Academic anxiety, academic procrastination, and parental involvement in students and their parents. *British Journal of Educational Psychology*, 69(3), 345-361.
- Prohaska, V., Morrill, P., Atilas, I., & Perez, A. (2000). Academic procrastination by nontraditional students. *Journal of Social Behavior and Personality*, 15(5), 125.
- Pychyl, T. A., Lee, J. M., Thibodeau, R., & Blunt, A. (2000). Five days of emotion: An experience sampling study of undergraduate student procrastination. *Journal of social Behavior and personality*, 15(5), 239.
- Sadler, C. D., & Sacks. (1993). Multidimensional perfectionism and academic procrastination: relationships with depression in university students. *Psychological Reports*, 73, 863–871.
- Singelis, T. M., Triandis, H. C., Bhawuk, D. P. S., & Gelfand, M. J. (1995). Horizontal and vertical dimensions of individualism and collectivism: A theoretical and measurement refinement. *Cross-Cultural Research*, 29, 240-275.
- Solomon, L. J., & Rothblum, E. D. (1984). Academic procrastination: Frequency and cognitive-behavioral correlates. *Journal of counseling psychology*, 31(4), 503.
- Spaulding, C. L. (1992). *Motivation in the classroom* (E. B. Mohamadreza Naeenian, Trans.). Tehran: Madreseh.
- Steel, P. (2007). The nature of procrastination: A meta-analytic and theoretical review of quintessential self-regulatory failure. *Psychological Bulletin*, 133, 65–94.
- Steel, P., Brothen, T., & Wambach, C. (2001). Procrastination and personality, performance, and mood. *Personality and individual differences*, 30(1), 95-106.
- Tice, D. M., & Baumeister, R. F. (1997). Longitudinal study of procrastination, performance, stress, and health: the costs and benefits of dawdling. *Psychological Science*, 8(6), 454–458.
- Triandis, H. C. (1995). *Individualism and collectivism*. Boulder, CO: Westview Press.
- Tuckman, B. (1991). The development and concurrent validity of the Procrastination Scale. *Educational & Psychological Measurement*, 51, 473-480.
- Tuckman, B. (1998). Using tests as an incentive to motivate procrastinators to study. *Journal of Experimental Education*, 66, 141-147.
- Tuckman, B., & Sexton, T. (1989). Effects of relative feedback in overcoming procrastination on academic tasks. Paper given at the meeting of the American Psychological Association, New Orleans, LA.
- Tuckman, B. W. (2002, August). *Academic Procrastinators: Their rationalizations and web-course performance*. Paper presented at the annual meeting of the American Psychological Association, Chicago, IL.
- Vallerand, R., Pelletier, L., Blais, M., Briere, N., Sendcal, C., & Vallieres, E. (1992). The Academic Motivation Scale: A measure of intrinsic, extrinsic, and amotivation in education. *Education and Psychological Measurement*, 52, 1003-1017.
- Wolters, C. A. (2003). Understanding procrastination from a self-regulated learning perspective. *Journal of Educational Psychology*, 95, 179–187.

- Uzun Özer, B., Saçkes, M., & Tuckman, B. W. (2013). Psychometric properties of the Tuckman Procrastination Scale in a Turkish sample. *Psychological reports*, 113(3), 874-884.
- Yong, F. L. (2010). A study on the assertiveness and academic procrastination of English and Communication students at a private university. *American Journal of Scientific Research*, 9, 62-71.
- Yurt, E., & Bozer, E. N. (2015). Akademik Motivasyon Ölçeğinin Türkçeye yarılanması. *Gaziantep University Journal of Social Sciences*, 14(3).